

บทที่ 1

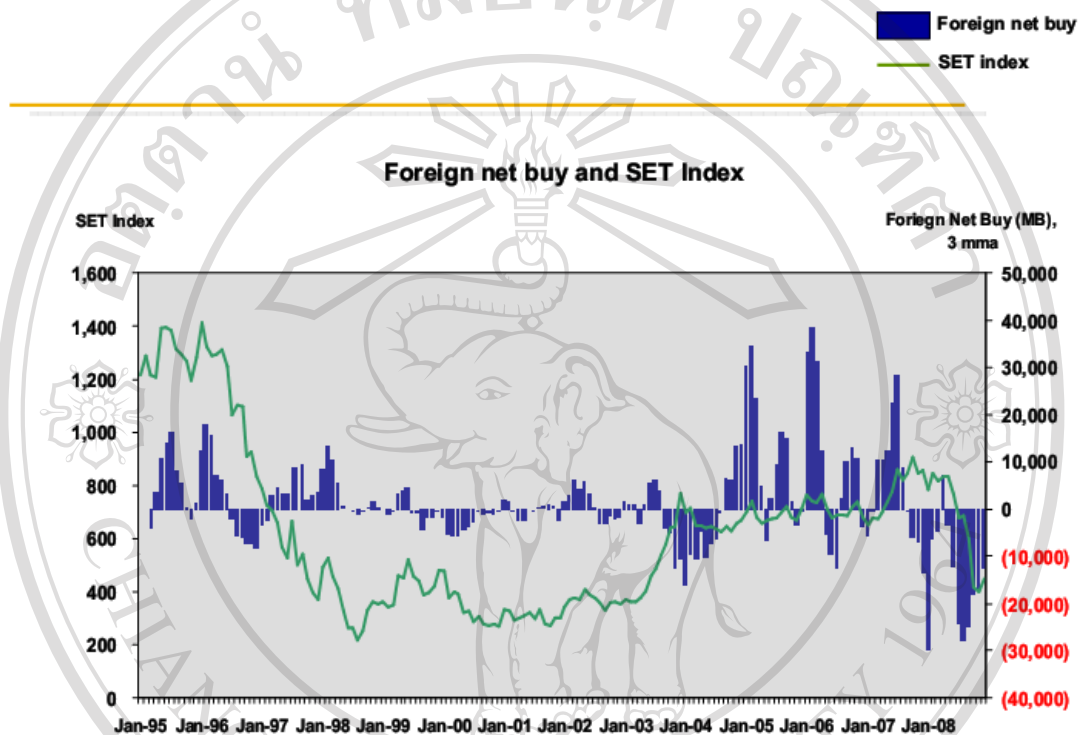
บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น จึงต้องการเงินลงทุนจำนวนมาก ในขณะที่เงินออมภายในประเทศมีจำกัด ดังนั้นการนำเงินทุนจากภายนอกประเทศเข้ามาจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการแก้ไขปัญหาช่องว่างระหว่างการออมและการลงทุน ดังนั้นรัฐบาลจึงดำเนินนโยบายเปิดเสรีทางการเงิน และระบบสื่อสารข้อมูลที่ก้าวหน้ามากขึ้น ส่งผลให้การเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศสามารถทำได้ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว จึงทำให้มีการไหลเข้าและออกของเงินทุนจากต่างประเทศมาก ซึ่งในการเข้ามาลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศนั้นสามารถทำได้ 4 วิธี ได้แก่ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign direct investment) คือ เงินทุนที่เข้ามาเพื่อดำเนินธุรกิจ มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้บริหาร โดยมุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ วิธีที่สอง คือ การลงทุนในหลักทรัพย์จากต่างประเทศ (Foreign portfolio investment) คือ เงินลงทุนที่เข้ามาเพื่อซื้อหลักทรัพย์ของกิจการต่างๆ โดยผ่านทางตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งการลงทุนแบบนี้จะขึ้นอยู่กับอัตราผลตอบแทนและความเสี่ยงที่จะคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยผลตอบแทนจะเป็นเงินปันผล ส่วนเกินมูลค่าหุ้น และผลประโยชน์จากการได้สิทธิของซื้อหุ้นใหม่ วิธีที่สาม คือ เงินกู้ยืมจากต่างประเทศ (Foreign loans) คือ เงินลงทุนที่เข้ามาในรูปเงินให้กู้เพื่อลงทุนต่างๆ ในประเทศ โดยมีภาระผูกพันในการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยเงินกู้ วิธีสุดท้าย คือ บัญชีเงินฝากของผู้มีถิ่นฐานในประเทศไทย (Non-resident baht account) คือ บัญชีเงินฝากของผู้ที่ไม่ได้มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศไทย โดยจะเข้ามาในลักษณะเงินฝากประเภทต่างๆ กับสถาบันการเงินในประเทศไทย ซึ่งจะมีผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยเงินฝาก ตลาดทุนถือได้ว่าเป็นแหล่งระดมเงินทุนแห่งหนึ่งจากนักลงทุนทั้งในและนอกประเทศที่สำคัญที่ทำให้เกิดการจัดสรรเป็นเงินทุนให้กับผู้ที่ต้องการเงินทุนที่ต้นทุนต่ำกว่าการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงิน ไม่ว่าจะเป็น ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน และ บริษัทเงินทุน โดยมีตลาดแรก (Primary Market) เป็นตลาดสำหรับออกหลักทรัพย์เพื่อเสนอขายให้กับนักลงทุนที่มีความสนใจไม่ว่าจะเป็นนักลงทุนภายในประเทศ นักลงทุนต่างประเทศ กองทุน และมีตลาดรอง (Secondary Market) เป็นกลไกที่เปิดขึ้นเพื่อใช้สนับสนุนการซื้อขายหลักทรัพย์จากตลาดแรก ทำให้หลักทรัพย์

นั้น ๆ มีสภาพคล่องในการซื้อขายหลักทรัพย์เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของตลาดทุน สำหรับประเทศไทยนั้นตลาดรองที่สำคัญได้แก่ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

รูป 1.1 แสดงการเคลื่อนไหวของเงินลงทุนต่างชาติสุทธิและดัชนีตลาดหลักทรัพย์

Source: SETSMART as of 30 December 2008

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
The Stock Exchange of Thailand

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากกราฟ พบว่าในช่วงที่มีการซื้อสุทธิหุ้นไทยโดยนักลงทุนต่างชาติในมูลค่าสูงมากดัชนีราคาหุ้นไทยจะมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันในช่วงที่มีการซื้อสุทธิหุ้นไทยโดยนักลงทุนต่างชาติในมูลค่าติดลบมาก (ซึ่งหมายถึงขายมากกว่าซื้อ) ดัชนีราคาตลาดหุ้นไทยจะมีการปรับตัวลดลง เมื่อพิจารณาการซื้อสุทธิหุ้นไทยโดยนักลงทุนต่างชาติ (Net Buy of Thai Stocks by Foreigners) พบว่าในช่วงที่มีการซื้อสุทธิหุ้นไทยโดยนักลงทุนต่างชาติในมูลค่าสูงสุด ดัชนีราคาหุ้นไทยมีค่าสูงสุด ขณะเดียวกันในช่วงที่มีการลดการซื้อหุ้นไทย (ทยอยขายหุ้นไทย) โดยนักลงทุนต่างชาติ ดัชนีราคาหุ้นไทย จะมีการปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งการเคลื่อนย้ายเงินทุนของนักลงทุนต่างประเทศในตลาดหลักทรัพย์ดังกล่าว นอกจากจะส่งผลกระทบต่อภาวะการเงินและภาวะการลงทุนในตลาด

หลักทรัพย์แล้ว ในทางตรงกันข้าม หากนักลงทุนต่างประเทศลดการลงทุนก็จะส่งผลกระทบต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตกอยู่ในภาวะชบเซา

จากบทบาทที่สำคัญในการลงทุนของนักลงทุนต่างประเทศต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นจึงน่าสนใจที่จะทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ของนักลงทุนต่างประเทศ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับมูลค่าการซื้อขายของนักลงทุนต่างประเทศทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

- 1) ทราบถึงความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงมูลค่าการซื้อขายของนักลงทุนต่างประเทศที่มีต่อดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนกลยุทธ์ การตัดสินใจในการตัดสินใจลงทุนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ ในการดำเนินธุรกิจที่มีความเกี่ยวข้องกับการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น
- 3) เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาการดำเนินนโยบายของภาครัฐเกี่ยวกับนักลงทุนต่างประเทศในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกับมูลค่าการซื้อขายของนักลงทุนต่างประเทศ ผู้ศึกษาจะใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รายสัปดาห์ตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2541 – ธันวาคม พ.ศ. 2551 รวมระยะเวลา 10 ปี ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand : SET) โดยที่ดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ทำการศึกษารวมไปด้วยทั้งหมด 7 ประเทศและอีก 1 มูลค่าการซื้อขายของนักลงทุนต่างประเทศ ดังนี้

1. Net B/S	มูลค่าการซื้อขายสุทธิของนักลงทุนต่างประเทศ
2. SET	ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. KLI	ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์ประเทศมาเลเซีย

4. KOSPI ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
5. PHCOMP ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยฟิลิปปินส์
6. SSEC ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจีน (เซี่ยงไฮ้)
7. STI ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสิงคโปร์
8. TWII ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไต้หวัน

1.5 นิยามศัพท์

ตลาดหลักทรัพย์ (Stock Exchange of Thailand : SET) หมายถึง ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตลาดทุน (capital market) หมายถึง ตลาดที่มีการซื้อขายตราสารทางการเงินที่มีอายุมากกว่า 1 ปีขึ้นไป เช่น หุ้นสามัญ หุ้นกู้ พันธบัตรประเภทต่าง ๆ เพื่อนำเงินทุนที่ได้รับมาใช้ในการลงทุนในโครงการต่าง ๆ ของผู้ออกตราสารในระยะยาว โดยอาจมีการแบ่งตลาดทุนออกเป็นตลาดแรกและตลาดรอง

1) ตลาดแรก (primary market) คือ ตลาดที่มีการซื้อขายในตลาดแรกเป็นหลักทรัพย์ที่กิจการออกขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นการระดมเงินทุนส่วนเกินมายังผู้ต้องการเงินทุน โดยตรงในตลาดการเงิน การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินของผู้ลงทุนจะทำให้เงินทุนไหลจากผู้ลงทุนที่มีเงินทุนส่วนเกินไปยังกิจการผู้ออกหลักทรัพย์ทางการเงินดังกล่าว ทำให้กิจการมีเงินทุนเพียงพอต่อความต้องการนำไปใช้ลงทุนในโครงการที่ได้วางแผนเอาไว้ กระบวนการนี้อาจเกิดขึ้นได้ 2 รูปแบบ คือ การออกตราสารเพื่อเสนอขายแก่ประชาชนทั่วไป หรือ Public Offering (PO) และการออกตราสารเพื่อเสนอขายแก่ผู้ลงทุนรายใดรายหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง เช่น สถาบันการเงิน กองทุน หรือผู้ลงทุนต่างประเทศ เรียกว่า Private Placement (PP)

2) ตลาดรอง (secondary market) คือ ตลาดที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อให้ผู้ที่ครอบครองหลักทรัพย์นำหลักทรัพย์ทางการเงินที่ซื้อมาจากตลาดแรกมาทำการซื้อขายแลกเปลี่ยนให้แก่ผู้อื่น โดยการซื้อขายเปลี่ยนมือในตลาดรองอาจเกิดขึ้นเนื่องจากการซื้อขายเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการเงินทุนในช่วงเวลานั้น หรือเป็นการซื้อขายเพื่อทำกำไร ทั้งนี้การซื้อขายในตลาดรองนั้นกระแสเงินทุนที่เกิดขึ้นไม่ได้มีการเคลื่อนย้ายเข้าสู่ธุรกิจผู้ออกตราสารเหมือนในตลาดแรก ซึ่งสามารถแบ่งตลาดรองออกตามลักษณะการจัดตั้งหรือประเภทตราสารที่ทำการซื้อขายในตลาดรองได้เป็น ตลาดรองที่มีการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ เช่น ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (the Stock Exchange of Thailand – SET) ตลาดหลักทรัพย์เอ็มเอไอ (Market for Alternative Investment : MAI) และตลาดรองที่มีการซื้อขายอย่างไม่เป็นทางการ (ซึ่งคำว่าไม่เป็นทางการ หรือไม่นั้นอาจพิจารณาในด้านของ

ระบบทำการซื้อขายและความเป็นมาตรฐาน) และหากแบ่งตามประเภทของตราสารที่ซื้อขายอยู่ในตลาดสามารถแบ่งได้เป็น ตลาดตราสารทุน หรือตลาดตราสารหนี้เป็นต้น

ดุลการชำระเงิน (Balance of Payment) หมายถึง ผลสรุปของการทำธุรกรรม (Economic Transactions) ระหว่างผู้มีถิ่นฐานในประเทศ (Residents) กับ ผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ (Nonresidents) ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ประกอบไปด้วย บัญชีเดินสะพัด บัญชีทุน และบัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ

บัญชีเดินสะพัด (Current Account) หมายถึง ผลรวมสุทธิของดุลการค้า ดุลบริการบริจาค และเงินโอน เป็นส่วนหนึ่งของดุลการชำระเงิน

ดุลการค้า (Trade Balance) หมายถึง ผลต่างสุทธิระหว่างสินค้าออกกับสินค้าเข้าที่เก็บรวบรวมจากใบขนสินค้าโดยกรมศุลกากร ซึ่งแสดงถึงปริมาณและมูลค่าสินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออกนอกราชอาณาจักร และเพื่อให้เป็นไปตามคำนิยามของดุลการชำระเงิน จึงมีการปรับสถิติบางรายการของกรมศุลกากร ได้แก่ ธุรกรรมระหว่างผู้มีถิ่นฐานในประเทศด้วยกัน เช่น สินค้าที่ได้รับเอกสิทธิ์ทางการทูต หรือสินค้าที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงความเป็นเจ้าของ เช่น สินค้าที่ส่งไปซ่อมแซม สินค้าที่นำเข้ามาชั่วคราว สินค้าตัวอย่าง และสินค้าเช่า เป็นต้น รวมถึงสินค้าที่มีการนำเข้าและส่งออกรจริงแต่ไม่ผ่านพิธีการศุลกากร เช่น สินค้าทหาร ไฟฟ้า และเครื่องบินพาณิชย์ เป็นส่วนหนึ่งของดุลบัญชีเดินสะพัด

ดุลบริการ (Service Account) หมายถึง ผลต่างสุทธิที่แสดงถึงการค้าระหว่างประเทศในด้านบริการ ประกอบด้วย ค่าขนส่ง ค่าระวาง ค่าประกันภัย ค่าใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว ค่าบริการทางธุรกิจและการเงิน รวมถึงค่าลิขสิทธิ์ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งของดุลบัญชีเดินสะพัด

เงินโอนและบริจาค (Current Transfers) หมายถึง เงินบริจาคหรือเงินช่วยเหลือต่างๆ ที่ผู้มีถิ่นฐานในประเทศได้รับหรือ โอนให้ผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ ซึ่งเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสิทธิความเป็นเจ้าของในทรัพย์สินที่แท้จริงหรือทางการเงิน เป็นส่วนหนึ่งของดุลบัญชีเดินสะพัด

บัญชีเงินทุน (Capital Account / Finance Account) หมายถึง ธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์และหนี้สินระหว่างผู้มีถิ่นฐานในประเทศ กับผู้มีถิ่นฐานในต่างประเทศ โดยสินทรัพย์จะแสดงถึงสิทธิในการเรียกร้อง ขณะที่หนี้สินจะแสดงถึงภาระที่จะถูกเรียกร้อง ประกอบด้วยบัญชีทุน (Capital Account) และบัญชีการเงิน (Financial Account)

เงินสำรองระหว่างประเทศ (Reserves Assets) หมายถึง สินทรัพย์ต่างประเทศที่ถือครองหรือควบคุมโดยธนาคารกลางและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ทันทีที่จำเป็น เช่น การชดเชยการขาดดุลการชำระเงินหรือใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินสำรองระหว่าง

ประเทศ ประกอบด้วย ทองคำ สิทธิพิเศษถอนเงิน (Special Drawing Rights : SDR) สิทธิพิเศษส่ง
สมทบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ และสิทธิพิเศษในรูปแบบเงินตราต่างประเทศ

ราคาหลักทรัพย์ (Stock Price) หมายถึง เครื่องกำหนดมูลค่าของหลักทรัพย์ในการ
แลกเปลี่ยนซื้อขาย จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ซื้อเต็มใจจะจ่ายในราคาหนึ่งและผู้ขายพอใจที่จะขายในราคา
เดียวกัน

ราคาตลาด (Market Price) หมายถึง ราคาหลักทรัพย์ใดๆ ในตลาดหลักทรัพย์ที่เกิดจาก
การซื้อขายครั้งหลังสุด เป็นราคาที่สะท้อนถึงความต้องการซื้อและความต้องการขายจากผู้ลงทุน
โดยรวมในขณะนั้น

ดัชนีราคาหุ้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET Index) หมายถึง ดัชนีราคา
หลักทรัพย์ประเภทที่คำนวณด้วยเฉลี่ยราคาหลักทรัพย์สามัญแบบถ่วงน้ำหนักด้วยจำนวนหลักทรัพย์
จดทะเบียนเป็นดัชนีที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคำนวณขึ้น โดยใช้หลักทรัพย์สามัญจด
ทะเบียนทุกตัวในตลาดหลักทรัพย์ในการคำนวณ สูตรการคำนวณเป็นดังนี้

$$SET = \frac{\text{มูลค่าตลาดรวม ณ วันปัจจุบัน} \times 100}{\text{มูลค่าตลาดรวม ณ วันฐาน}}$$

โดยที่มูลค่าตลาดรวม คือ ผลรวมของผลคูณระหว่างราคาซื้อขาย กับ จำนวนหุ้นสามัญ
ทั้งหมดของแต่ละบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ดัชนีเซท 50 (SET 50 Index) หมายถึง ดัชนีราคาหุ้นที่ตลาดหลักทรัพย์จัดทำขึ้น เพื่อใช้
แสดงระดับและความเคลื่อนไหวของราคาหุ้นสามัญ 50 ตัวที่มีมูลค่าตลาดสูงและการซื้อขายมีสภาพ
คล่องสูงอย่างสม่ำเสมอ สูตรและวิธีการคำนวณเป็นเช่นเดียวกับการคำนวณ SET Index แต่ใช้วันที่
16 สิงหาคม 2538 เป็นวันฐาน

อัตราแลกเปลี่ยน (Exchange Rate) หมายถึง จำนวนของเงินตราสกุลหนึ่งที่จะต้องถูกจ่าย
ไปหรือเสียไป เพื่อแลกกับ 1 หน่วยของเงินตราอีกสกุลหนึ่ง หรือ ราคาของเงินตราต่างประเทศ
หรือ ราคาของเงินตราต่างประเทศที่คิดอยู่ในหน่วยของเงินตราอีกประเทศหนึ่ง เช่น เงิน 1 ดอลลาร์
สหรัฐ เท่ากับ 45 บาท

ระบบตะกร้าเงิน (Basket Pegged) หมายถึง ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่เงินตราของประเทศ
อิงกับเงินตราของประเทศคู่ค้า เช่น ดอลลาร์สหรัฐฯ ปอนด์ ยูโร เยน ฟรังก์สวิส ฯลฯ

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว (Floating Rate) หมายถึง ระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่ปล่อยให้
ให้การซื้อขายเงินตราต่างประเทศเป็นไปอย่างเสรี

ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการ (Managed Float) หมายถึง อัตราแลกเปลี่ยนที่มีกลไกการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานเงินตราระหว่างประเทศเช่นเดียวกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวเสรี แต่มีการแทรกแซงระดับอัตราแลกเปลี่ยนโดยธนาคารกลางหรือรพท.ในการกำกับดูแลระดับอัตราแลกเปลี่ยนให้มีเสถียรภาพเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ เป็นระบบอัตราแลกเปลี่ยนที่ประเทศไทยใช้ในปัจจุบัน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved